

Handläggare: Mats Sylwan
Telefon: 508 31 928

Till
Kulturnämnden

KuN 2013-09-24
Nr 16

Svar på skrivelse om Stockholms fristadsförfattare

Förslag till beslut

Skrivelsen besvaras genom detta tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

Skrivelsen föreslår en översyn och utvidgning av det fristadsprogram för förföljda författare som Stockholms stad engagerat sig sedan 1998. Det ställs i skrivelsen också en fråga om det finns risker med att låta programmet ingå i det nya scenkonstbolaget Kulturhuset Stadsteatern AB.

Kulturförvaltningen svarar att det är en uppgift för den nya ledningen att ta ställning till hur arbetet med fristadsprogrammet ska utformas. Då kommer också frågan upp om en eventuell utvidgning av programmet. Ett bidrag till den processen är en planerad utredning om ett fristadsprogram för musiker. Det arbetet fortsätter i den nya organisationen. När det gäller programmets organisatoriska hemvist bedömer kulturförvaltningen att den bör ligga kvar inom Kulturhuset Stadsteatern AB.

Förvaltningen svarar också att det är naturligt om en förändring och utvidgning av programmet föregås av en översyn av och tillbakablick på den fristadsverksamhet som inleddes 1998. Ett sådant uppdrag bör i så fall initieras av Kulturhuset Stadsteatern AB men kulturförvaltningen är beredd att bistå med synpunkter utifrån erfarenheter från programmets inledande år.

Berit Svedberg
Kulturdirektör

Patrik Liljegren
chef kulturstrategiska staben

Underlag för beslut

Skrivelse från Mats Berglund (MP), Marja Sandin Wester (MP) och Ann Mari Engel (V).

UTLÅTANDE

Skrivelsen

Skrivelsen argumenterar för en översyn av fristadsprogrammet och ställer följande frågor:

- Hur har fristadsprogrammet fungerat under de senaste 15 åren?
- Bör fristadsprogrammet stanna kvar inom kulturförvaltningen då Kulturhuset förs över till det nya bolaget?
- Vilka möjligheter finns det att utöka programmet med fler författare och nya konstområden?

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom kulturstrategiska staben.

Bakgrund och syfte

I samband med bildandet av det internationella författarparlamentet (International Parliament of Writers) 1993 bildades ett nätverk av städer som erbjuder förföljda författare en fristad. 1998 blev Stockholm fristad, finansieringen har från början skett genom en central medelreserv i staden. Fristadsprogrammet administrerades inledningsvis inom dåvarande avdelningen för kultur- och integrationsstöd men ansvaret överfördes i januari 2012 till Kulturhuset. Staden lägger för närvarande 500 000 kronor på bland annat stipendium, lägenhet och programverksamhet kring yttrandefrihet och mänskliga rättigheter.

ICORN (international Cities Of Refuge Network) med bas i Stavanger administrerar ansökningarna om fristadsförfattare och tar med hjälp av kulturförvaltningen fram förslag som kulturnämnden tar ställning till. Internationella PEN är en viktig samarbetspart i denna process för att säkra ansökningarnas riktighet. Stockholm gick med i ICORN 2007 och är idag en aktiv medlem i organisationen som består av drygt 40 fristäder. Andra svenska städer som tar emot fristadsförfattare är Uppsala, Sigtuna, Växjö, Göteborg, Malmö och Skellefteå.

Sedan flera år pågår det en diskussion inom bland annat ICORN om att utvidga fristadskonceptet till att även omfatta förföljda kulturskapare från andra konstnärliga områden. I Sverige driver SKAP (Svenska kompositörer av

populärmusik) denna fråga. Internationellt finns det dock inte några självklara aktörer som i likhet med ICORN och PEN kan administrera och fungera som kvalitetsgranskare i ett fristadssystem inom musiklivet. Det finns heller inga städer som har tagit emot förföljda musiker eller andra konstnärer enligt detta koncept.

Förvaltningens synpunkter

Skrivelsen tar upp en angelägen och utmanande fråga om det inte är dags för att Stockholm att gå ett steg vidare i det engagemang för förföljda författare som inleddes 1998 med instiftandet av ett fristadsprogram. Det är ett engagemang som gett andrum och frihet till hittills sju författare och journalister från länder med totalitära regimer och även profilerat staden som en bastion för yttrandefrihet.

När skrivelsen besvaras har huvudmannaskapet för fristadsprogrammet överfört från kulturförvaltningen till det nya bolaget Kulturhuset Stadsteatern AB vilket innebär att det är en uppgift för den nya ledningen att ta ställning till hur arbetet med fristadsprogrammet ska utformas. Då kommer också en eventuell utvidgning av programmet att prövas. Denna fråga aktualiserades redan före sammanslagningen då kulturförvaltningen fick ett uppdrag av kulturborgarrådet att utreda frågan om ett fristadsprogram för musiker. Det arbetet fortsätter i den nya organisationen.

När det gäller programmets organisatoriska hemvist bedömer kulturförvaltningen att den bör ligga kvar inom Kulturhuset Stadsteatern AB. De motiv som låg bakom överföringen 2012 har stärkts ytterligare genom samgåendet mellan de båda institutionerna. Det gäller i ännu högre grad om programmet utvidgas till musikområdet eller andra konstområden. Det nya scenkonstbolaget erbjuder resurser för programverksamhet och kontaktytor för möten med Stockholms kulturliv som är viktiga förutsättningar för ett framgångsrikt fristadsprogram.

Det är naturligt om en förändring och utvidgning av programmet föregås av en översyn av och tillbakablick på den fristadsverksamhet som inleddes 1998. Ett sådant uppdrag bör i så fall initieras av Kulturhuset Stadsteatern AB men kulturförvaltningen är naturligtvis beredd att bistå med synpunkter utifrån de erfarenheter som samlades under programmets inledande år.

Bilaga:

Skrivelse från Mats Berglund (MP), Marja Sandin Wester (MP) och Ann Mari Engel (V) om Stockholms fristadsförfattare